

CLEMENS KRAFT AS
Fridtjof Nansens plass 6

Vår dato: 13.09.2024

Vår ref.: 201914427-17 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Saksbehandler:

Karianne Rognhaugen/kirr@nve.no

Kvammadalselvi kraftverk - Godkjenning av detaljplan for miljø og landskap - Aurland kommune - Vestland fylke

Vi viser til deres søknad om godkjenning av detaljplan for miljø og landskap for Kvammadalselvi kraftverk.

Vedtak

NVE godkjenner fremlagte detaljplan for miljø og landskap av 27.05.2024 for bygging av Kvammadalselvi kraftverk, Aurland kommune.

Godkjenningen av detaljplan for miljø og landskap gis på følgende vilkår:

- Dere skal orientere oss om dato for oppstart av anleggsarbeidet senest 7 dager før planlagt start. Vi skal også orienteres ved viktige eller kritiske faser i anleggsarbeidet
- Konsesjonær skal skaffe seg oversikt over sti- og løypenettet og gjøre nødvendige tiltak for å hindre uvedkommende inn i anleggsområdet. Se «særskilte godkjenningsvilkår».
- Dere skal sette opp opplysningsskilt. Skiltene skal tilfredsstillende våre krav til informasjon for allmennheten.
- Det utarbeides en sluttrapport innen miljø og landskap som sendes NVE innen ett år etter idriftsettelse. Rapporten skal dokumentere at anlegget er bygget i samsvar med konsesjon, godkjent detaljplan og forutsetninger/endringer som er godkjent i løpet av byggeprosessen. [Link til mal.](#)
- Senest 1 måned etter idriftsettelse av kraftverket skal dere sende inn melding om dette til oss på skjema som ligger på vår hjemmeside (<https://www.nve.no/om-nve/skjema-og-rapporteringsordninger/>).

Detaljplan for miljø og landskap må være i samsvar med vilkår og forutsetninger som fremgår av konsesjonen med notatet «*Bakgrunn for vedtak*» KSK-notat 13/2016. NVE kan kreve ytterligere detaljering for alle deler av tiltaket. Slike planer skal godkjennes av oss før arbeidet settes i gang.

Godkjenningen har hjemmel i konsesjonen datert 26.02.2016 post nr. 4 og 10.

Tilsyn

NVE vil følge opp anlegget med inspeksjon.

Anlegget er både for planlegging, bygging og senere drift underlagt bestemmelser om internkontroll etter forskrift om internkontroll etter vassdragslovgivningen (FOR 2011-10-28 nr. 1058 IK-vassdrag). Ved tilsyn på anlegget vil NVE kontrollere at internkontroll etter denne forskrift er etablert.

Vår behandling av søknaden

Kvammadalselvi kraftverk ligger om lag 2 km i luftlinje øst for Aurlandsvangen. Kraftverket vil ha inntak utformet som platedam på 21,5 meter på kote 872 med påfølgende nedgravet rørgate på 2,35 km forbi stølsområdet på Glomsete og garden Turli, ned til kraftstasjonen på kote 460. Kraftverket vil ha en øvre slukeevne på 1,55m³/s og en installert effekt på 5,2 MW. Det vil slippes minstevannføring på 400 l/s fra 1. mai – 30. september og 30 l/s resten av året.

Landskapet og naturtypene i og rundt kraftverket ble ilagt stor vekt på i vurderingen av om det skulle gis konsesjon. Naturen langs elva ble pekt på som rik, og det ble lagt vekt på å sikre tilstrekkelig med minstevannføring for å ivareta livet i og rundt elva. Videre ble det lagt vekt på påvirkningen på det kulturbetingede landskapet som preger området. NVE vurderte at endelig plassering av inntak, vannvei og kraftstasjon ville unngå deler av disse arealene, men at bidraget til kraftproduksjonen også spilte en rolle i den endelige beslutningen. Fordelene ved utbyggingen ble vurdert til å være større enn skader og ulemper for allmenne interesser. I etterkant har Kvammadalselvi kraftverk for utsatt byggefrist til 26.02.2026, i NVE sitt vedtak 17.03.2021.

Kraftverket vil ha permanent veg til inntak, nedgravet rørgate, kraftstasjon i dagen med utløpskanal i den naturlige kløfteformasjonen mot elva sett på befaring. Permanent veg til kraftstasjon er behandlet etter annet lovverk og er ikke en del av detaljplanen for miljø og landskap, dette gjelder også areal for et eventuelt massedeponi/masseoverskudd. NVE forventer at konsesjonær har et bevisst forhold til viktige hensyn som er belyst i konsesjons- og detaljplanbehandlingen. Vi legger videre til grunn at konsesjonær har kjennskap til våre forventninger i henhold til [veileder om terrengbehandling ved bygging av vassdrags- og energianlegg](#).

Detaljplanen ble sendt på høring 30.06.2023 til Aurland kommune, Vestland fylkeskommune, Statsforvalteren i Vestland, Miljødirektoratet og Mattilsynet.

I etterkant av høringsprosessen har konsesjonær revidert detaljplanen. Gjeldende detaljplan med tilhørende vedlegg, samt konsesjonær sine svar til høringsuttalelsene ligger publisert på konsesjonssaken via denne lenken: [Konsesjonssak: Kvammadalselvi kraftverk](#)

Høringsuttalelser

Vestland fylkeskommune skriver følgende i sin uttale datert 01.09.2023

«Innleiande merknad til plassering

Røyrгатетraséen er tydeleg endra frå slik han var skildra i konsesjonssøknad. No skal han følgja ny skogsveg frå Glomsete til Turli. Vi kan sjølvstøtt sjå fordelane med at røyrгата ligg i den nye skogsvegen, men den røyrгата vil då òg gå gjennom stølsområdet Glomsete. Vi kan ikkje sjå at det er gjort tilstrekkeleg greie for positive og negative konsekvensar av denne plasseringa. Det ser òg ut til at traséen er planlagt gjennom myr rett sør for inntaket.

Klima

Myr lagrar store mengder karbon i seg. Kart over tiltaksområdet viser at det er planlagt anleggsarbeid i areal kartlagt som myr. Her må NVE vurdere om utbyggjar må leggja traséen utom myra for å ikkje punktera den.

Kulturminne

Seksjon for kulturarv i Vestland fylkeskommune har vurdert saka som regionalt kulturminnemynde. Vestland fylkeskommune har stilt krav om arkeologisk registrering i samband med konsesjonssøknaden og viser til vår høyringsuttale i 2015. Det er naudsynt med ei arkeologisk registrering for å avklare om tiltak i planen vil råke automatisk freda kulturminne, jf. § 9 i lov om kulturminne. Det er vurdert at området har potensial for funn av førhistoriske kulturminne i samband med bruk av utmarka, som tufter, stølsanlegg, jernvinne, fangstanlegg m.m. Områder med dyrka mark har potensiale for busetjingsspor frå bronse, jarn- og mellomalder.

Viser til tidlegare korrespondanse med tiltakshavar Clemens Kraft AS angående undersøkingsplikta jf. § 9 i Kulturminnelova. Fylkeskommunen sendte kostnadsoverslag og prosjektplan for arkeologiske registreringar i brev datert 27.06.23, og dette ble godkjent av tiltakshavar i brev av 21.08.23.

Dersom den arkeologiske registreringa avdekkjer automatisk freda kulturminne som utbygginga kjem i konflikt med, må ein ta høgde for at tiltaka må justerast for å unngå konflikt med kulturminne. Om det ikkje er mogeleg å justere traséen for å ta omsyn til automatisk freda kulturminne, kan det for viktige samfunnsmessige tiltak søkjast dispensasjon frå kulturminnelova for løyve til inngrep i automatisk freda kulturminne. Tilråding til dispensasjon føreset at Vestland fylkeskommune kan seie seg samd i arealbruken. Eventuell dispensasjon frå kulturminnelova vert i konsesjonssaker gitt etter § 8, 1. ledd. Dette må skje før detaljplanen blir godkjent av NVE. Vi gjer merksam på at dispensasjon frå kulturminnelova vanlegvis blir gitt på vilkår av nærare arkeologisk gransking. Etter § 10 i kulturminnelova skal slike granskingar dekkast av tiltakshavar.

Detaljplan for miljø og landskap kan ikkje ferdigstillast før § 9 er oppfylt. Det er i vassdragkonsesjonen av 03.12.19 satt vilkår om at undersøkingsplikta jf. § 9 i Kulturminnelova skal oppfyllest i god tid før anleggsstart.

Omsynet til eventuelle kulturminne som blir registrert i undersøkinga skal integrerast i detaljplanen. Jamfør NVE sin rettleiar for detaljplan for nettanlegg skal detaljplanen vere basert på eit oppdatert og dekkande kunnskapsgrunnlag.

Opphøveleg gjeikk røyrtraseen utanom stølsområde Glomsete, men no i detaljplanen går røyrtrase gjennom stølen. Det er vi sterkt kritisk til. Graving av røyrtrase i stølsområde kan føre til vesentleg endring av kulturlandskapet her og dei strukturane som er knytt til det gamle stølsområdet som steingardar, kulturmark, stølsbygningar og eventuelle tufter frå den gamle stølsdrifta. Vi ser allereie no at tiltak går gjennom ei tuft i stølsvollen. Alder på denne tuften veit vi ikkje no, men dette vil bli nærare undersøkt. Vi vurderer at det er stort potensial for funn av hittil ukjende automatisk freda kulturminne i dette området.

Friluftsliv

Inntak og røyrgate vil bli liggande i det svært viktige friluftslivsområdet Kvammadal. Dette er eit utfartsområde med turstiar og løypetrasé om vinteren. Røyrgate vil krysse eller gå parallelt med sti fleire stader. Spesielt ved Glomsete kan det sjå ut som om røyrgate og midlertidig riggområde vil kunne kome i konflikt med stiar. Det er ikkje kjent om desse stiane er merka eller kor mykje nytta dei er. Konsekvensar for stiar og ferdsel og ev. avbøtande tiltak, burde vore betre omtala i detaljplanen. Generelt bør eksisterande ferdselsårer så langt det er mogleg ivaretakast og haldast opne, ev. må stiane leggjast om. I Detaljplanen er det heller ikkje gjort godt greie for kvifor riggområda må ligge akkurat der dei er lagt. Riggområdet nordaust for Glomsete vil t.d. legge beslag på eit stort område med naturbeitemark. Sett frå eit landskaps- og friluftslivsperspektiv ville det vore betre å plassert dette riggområdet sør for Glomsete, i tilknytning til eksisterande stølsveg, som allereie er eit landskapsinngrep.»

Statsforvalteren i Vestland skriver følgende i sin uttale datert 06.09.2023

«Store natur- og friluftsinnteresser knytt til tiltaksområdet, og androm strekning nedstraums, tilseier at utbygginga blir gjennomført så skånsamt som mogleg. Vi legg til grunn at inngrep i naturmiljø og landbruksareal blir avgrensa til det som er nødvendig, at alle tiltak blir godt tilpassa terreng og landskap, og at området blir stelt til etter moderne prinsipp. Dette inneber bruk av lokale massar, lokalt plantemateriale og med naturlege førekomstar på staden som førebilete.

I konsesjonsvedtaket blei det lagt vekt på at den valde alternative inntaksplasseringa ville føre til mindre inngrep i inntaksområdet, samanlikna med plasseringa det først blei søkt om. Vi vil gjere merksam på at dette har ført til at røyrtraséen vil gå gjennom ein myrlokalitet rett sørvest for inntaket. Denne myra er så langt vi kan sjå ikkje omtalt i konsesjonsdokumenta.

Vi minner om at myr har ein viktig funksjon som karbonlager, og at det dermed er eit viktig klimatiltak å unngå inngrep i myr. Myr har som kjend òg stor verdi for naturmiljøet. Det bør stillast krav om at køyring på og graving i myr blir gjort så skånsamt som mogleg, at topplag blir lagt tilbake, og at ein unngår å drenere myra med tilhøyrande nedbryting av dei store karbonmengdene som er lagra der.

Det er no planlagt eit riggområde for mellomlagring av røyr ved Glomsete, i ein registrert naturbeitemark. Vi omtalte denne lokaliteten i konsesjonshøyringa, sidan planlagt røyrtrasé ville skjere gjennom lokaliteten. Vi ber om at plasseringa av riggarealet blir justert noko, slik at det blir lagt utanom naturbeitemarka, så sant dette er praktisk mogleg.

Vi minner om forureiningslova § 7 om å unngå forureining. Tiltakshavar må vurdere om forureininga vil halde seg innafor «vanleg forureining» frå mellombels anleggsarbeid, etter forureiningslova § 8. Eventuelt kan tiltakshavar ta kontakt med oss for å få avklart dette.

Vi legg til grunn at stein- og jordmassar blir handtert i tråd med regelverket slik det går fram av Miljødirektoratets rettleiar M-1243. Vi legg vidare til grunn at eventuelt betongavfall blir handtert i tråd med kap. 14 A i avfallsforskrifta.

Vi legg til grunn at tekniske installasjonar blir plasserte slik at dei er mest mogleg verna mot skred og flaum, for å unngå skade på både personar og materielle verdiar.»

Vurderinger av høringsinnspill

Konsesjonær har svart ut høringsuttalelsene i eget brev datert 18.09.2023, deler av dette er gjengitt under. Dokumentet er i sin helhet publisert på NVE sin nettside via lenken høyere opp i vedtaket.

Myr i rørgatetraseen

Begge høringspartene påpekte at rørgatetraseen ville påvirke en myrlokalitet nært inntaket. Konsesjonær skriver følgende om myr i sitt svar:

«Vi er klar over viktigheten av å minimere inngrepet i myr, og vil gjøre tiltak for å utføre arbeidet så skånsomt som mulig. Rørgaten vil bli etablert så langt i ytterkant av myr som mulig, og trasén vil bli utformet slik at myr ikke blir permanent drenert. Løsningen skal sikre at den naturlige grunnvannstanden i myr blir beholdt. Inngrepssonen vil bli så smal som mulig og det vil bli etablert ekstra markeringer for arbeidsområdet til gravemaskin. Dette vil også bli til hjelp for å hindre unødvendig kjøring på myr.».

NVE vurderer ut ifra konsesjonær sitt svar og gjeldende arealbruksplan at hensynet til myr er ivaretatt så langt det er mulig. Vi legger til grunn at konsesjonær utfører arbeidet slik det beskrives.

Kulturminner

I etterkant av høringen har det blitt utført kulturminneregistrering i anleggsområdet. NVE er satt i kopi på rapporten for de arkeologiske registreringene. Jf. Kap 2.4.3 i revidert detaljplan skriver konsesjonær følgende:

«...Under befaring på anlegg 04.11.2023 ble det avdekket nytt automatisk fredet kulturminne ved Glomsete. Basert på dette har rørtraseen blitt lagt utenom stølen». NVE vurderer at hensynet til kulturminner er avklart, og legger til grunn at konsesjonær forholder seg til Vestland fylkeskommune sine forutsetninger.

Riggområde nordøst for Glomsete i naturbeitemark

Begge høringspartene kommenterer at riggområdet slik det ble fremstilt i høringsrunden ville ligge på en naturbeitemarkslokalitet. Konsesjonær skriver følgende om forholdet i sitt svar: *«Det har kommet ønske om å vurdere størrelse og plassering av riggområdet ved Glomsete som ligger i en naturbeitemark. Vi har vært i dialog med grunneier og har funnet et området sør for Glomsete som er i tilknytning til eksisterende stølsvei...»*

I arealbrukskartet er riggområdet ved Glomsete erstattet med en lokalitet utenfor naturbeitemarka. NVE vurderer at hensynet er ivaretatt.

Turstier og skiløyper

Fylkeskommunen påpekte at kraftverket ligger i et svært viktig friluftslivsområde, og videre at prosjektet slik det er tegnet inn vil komme i konflikt med friluftslivet. NVE kan ikke se at konsesjonær svarte ut denne høringsuttalelsen og vi kan ikke se at det er gjort en vurdering av dette i detaljplanen. NVE er enig med fylkeskommunen i at dette burde vært bedre omtalt. NVE vil derfor sette vilkår i vedtaket angående dette. Vi viser til vurdering under «Begrunnelse for særskilte godkjenningvilkår» lenger ned i vedtaket.

Vurdering av flom og skredfare

Konsesjonær skriver følgende om naturfare i detaljplanens kapittel 2.3 «Flom- og skredfare»:

«Vassdraget har dominerende flommer i snøsmeltinga vår og sommer, og i nedbørrike perioder om høsten. Figur 3 viser kart over potensielle skredhendelser. De mørkerøde områdene er utløsningsområder for snøskred og de lyserøde områdene er utløpsområder. Tilsvarende er aktsomhetsområde for steinsprang markert i sort. Inntaket ligger utenfor aktsomhetsområdet for alle typer skred. Kraftstasjonen ligger rett ovenfor utløsningsområde for både snøskred og steinsprang, men ligger ikke i utløpsområdet for noen av de da det er slakere terreng i området ovenfor stasjonen.»

Vi minner ellers om konsesjonærens selvstendige ansvar for å identifisere og iverksette eventuelle tiltak mot naturfare i anleggs- og driftsfasen.

Vurderinger etter naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante bestemmelser.

Saken ble opplyst gjennom konsesjonsbehandlingen og i denne prosessen har naturmangfoldloven kapittel II blitt vurdert. Vurderingene etter naturmangfoldloven som ligger til grunn for konsesjonen er tilstrekkelig konkrete, oppdaterte og dekkende for godkjenningen av detaljplanen. NVE har likevel gjort søk i naturbase og artskart den 09.09.2024 uten å gjøre nye funn av arter og naturtyper av særskilt forvaltningsinteresse. NVE har derfor ikke foretatt nye vurderinger av tiltaket som helhet etter prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 og viser til vurderingene som er gjort i konsesjonsprosessen.

Vurdering av arrangement for minstevannføring, krav om skilting og merking

Metoden dere har beskrevet for slipp- og dokumentasjon av minstevassføring er ment å oppfylle kravene i post 1 i konsesjonen. Dette er avhengig av at dere installerer og drifter utstyret riktig.

Vi setter krav til anleggets funksjon og godkjenner prinsippene for målemetode og slippløsning, men ikke valg av utstyr eller leverandør. Derfor må dere kunne dokumentere skriftlig for oss, at dere har kalibrert og kontrollmålt utstyret. For slipp av minstevannføring som måles direkte ved vanngjennomstrømming i rør er det spesielt viktig at konsesjonæren påser at forutsetningene for at måleutstyret gir riktige verdier er oppfylt. Dette gjelder spesielt krav om rettstrekning på rør, fylt vannrør og laminær vannstrøm.

Dersom det viser seg at godkjent arrangement for slipp og dokumentasjon av minstevannføring ikke oppfyller krav som er satt i vassdragskonsesjonen, kan vi kreve ombygging, jf. vannressursloven § 59.

Allmennheten skal kunne kontrollere at pålagt minstevannføring er oppfylt. NVE veileder 3/2020 «Slipp, måling og dokumentasjon av minstevannføring» beskriver hvordan dette kan løses. Se mal for opplysningsskilt på våre nettsider www.nve.no.

Begrunnelse for særskilte godkjenningsvilkår

På bakgrunn av høringsuttalelsen fra Vestland fylkeskommune ang. friluftsliv legger vi til grunn at konsesjonær skaffer seg oversikt over sti- og løypenettet i tilknytning til anleggsområdet. Videre skal konsesjonær sikre at det skiltes og merkes i tilstrekkelig grad for å unngå at uvedkommende kommer inn i anleggsområdet. Stier og løyper som blir avkuttet på grunn av anleggsvirksomheten må midlertidig omlegges.

Forhold som dere må avklare før arbeidet kan starte

Plan- og bygningsloven

Dere må avklare med kommunen om tiltaket må ha dispensasjon fra gjeldende arealplan. Dette fordi det må være i samsvar med kommuneplanen sin arealdel og gjeldende reguleringsplaner. Dette gjelder selv om tiltaket har fått konsesjon, og dermed er unntatt fra byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven, jf. forskrift om byggesak (FOR 2010-03-26-488 - byggesaksforskriften) § 4-3 første ledd.

Dere må og sørge for at tiltaket blir gjennomført i samsvar med plan- og bygningsloven og tilhørende forskrifter. Dette gjelder særlig reglene i plan- og bygningsloven om tekniske krav (§ 29-5), og krav til produkt til byggverk (§ 29-7) med tilhørende deler av byggeteknisk forskrift. Disse gjelder så langt de passer for tiltaket.

Damsikkerhetsforskriften

Vedtaket omfatter ikke plan for sikkerhet av vassdragsanlegg i konsekvensklasse 1 og høyere etter damsikkerhetsforskriften som også skal være godkjent av NVE sitt damtilsyn før anleggsstart.

Naturforekomster, landskapsområder og kulturminner

Vi minner om post 3 om konsesjonærens ansvar ved anlegg/drift og post 6 om kulturminner som konsesjonæren må følge opp i forkant av, og under anleggsperioden.

Privatrettslige rettigheter

Vi gjør oppmerksom på at konsesjonæren må sørge for å skaffe seg nødvendige privatrettslige rettigheter før anleggsarbeidene starter.

Nødvendige tillatelser etter annet lovverk

Før anleggsarbeidet starter må konsesjonæren innhente nødvendige tillatelser etter annet lovverk.

Det skal sendes inn dokumentasjon til Aurland kommune når anlegget er ferdig bygd

Når anlegget er ferdig bygd, skal dere sende kartdata i egnet format med alle fysiske anlegg til Aurland kommune, slik at kartdata kan gjøres tilgjengelige på en enkel måte, jf. byggesaksforskriften § 4-3 fjerde ledd.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages, se orientering om rett til å klage på siste side.

Med hilsen

Kristian Markegård
direktør

Mari Hegg Gundersen
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Mottakerliste:

CLEMENS KRAFT AS

Kopimottakerliste:

AURLAND KOMMUNE

Mattilsynet

CLEMENS KRAFT AS - Kenneth Sjøholt

STATSFORVALTAREN I VESTLAND

VESTLAND FYLKESKOMMUNE

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av ED som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller ED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Energidepartementet (ED), men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no. NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til ED.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.